Canonul cel mare al Sfântului Andrei Criteanul - tâlcuit de părintele Teofil Părăian de la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus

Sfântul ierarh Andrei Ierusalimiteanul, arhiepiscopul Cretei (4 iulie):

https://www.academia.edu/42563539/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Andrei_Ierusalimiteanul_arhiepiscopul_Cretei_4_iulie_

https://www2.slideshare.net/steaemy1/sf-andrei-criteanul/steaemy1/sf-andrei-criteanul

https://archive.org/details/sf.-andrei-criteanul

****

Părinte Teofil, Postul mare este răstimpul în care omul este chemat să se cerceteze pe sine mai mult decât altădată, să se apropie mai mult de Dumnezeu. Pentru aceasta Biserica noastră Ortodoxă ne întâmpină cu slujbe mai multe si mai lungi, dintre acestea Canonul cel mare are un loc deosebit. Ce este, de fapt, Canonul cel mare?

Canonul cel mare este un canon mare, cel mai mare canon din toate canoanele câte sunt în rânduiala Bisericii noastre, prin lungimea lui, prin bogăţia lui, prin alcătuirile din care este compus. Canoanele Bisericii noastre, canoanele de slujbă, sunt alcătuiri care au în general opt cântări numărate ca nouă pentru că una lipseşte de obicei şi anume cântarea a doua. Canonul cel mare are şi cântarea a doua, de

altfel în Triod sunt mai multe canoane care au toate cele nouã cântări. Nu este vorba de o singurã cântare, ci e vorba de alcãtuiri din mai multe ziceri care împreunã formează ceea ce numim noi o cântare, cântarea întâia, cântarea a doua, cântarea a treia ş.a.m.d.

Canonul cel mare are multe alcãtuiri de felul acesta aparţinând fiecãrei cântări şi de pe urma faptului cã este lung se numeşte Canonul cel mare. De fapt, ***ce înseamnã canon în acest înţeles, înseamnã îndreptare nu înseamnã chinuire, un canon în care te chinui ca sã realizezi ceva sau te chinui pentru cã ai fãcut ceva rãu, ci este vorba de un îndreptar, de un mijloc de îmbunãtãţire sufleteascã, de ceva care te ajutã sã te faci din rãu bun sau sã fii preocupat de îmbunãtãţire.***

Acesta e rostul tuturor canoanelor de slujbã, de exemplu, ***Canonul de pocăinţă care este o rânduialã pentru credincioşi în general, pentru rugãciunea particularã, e acelaşi lucru, adicã o rânduialã de rugãciune prin care îţi propui sã nu mai fii rãu dacã ai fost rãu sau dacã eşti bun, sã fii şi mai bun, sã fii mai angajat într-o viaţă superioarã.***

Canonul cel mare, de fapt, ca şi celelalte canoane, nu are atât importanţã când îl realizãm, de exemplu miercuri seara din săptămâna a cincea a postului. ***Spus o singurã datã pe an nu are mare importanţã, însã importanţa lui este în conţinutul lui, în ceea ce se poate realiza prin conţinutul lui şi de aceea e important sã îl avem la îndemânã şi sã îl studiem, sã-l aprofundãm, sã ni-l impropriem prin învăţarea anumitor ziceri din cuprinsul canonului, sã ne orientãm dupã conţinutul lui.*** Aşa cã eu aş recomanda sã fim cu mai multã luare aminte nu numai la vremea când se face, pentru cã atunci fiind o mulţime de idei, ideile urmează una pe alta şi am putea zice cã într-un fel se desfiinţează una pe alta. Trecem de la o alcãtuire la altã alcãtuire, cea de la care am trecut o uitãm, cea la care suntem o avem în vedere, dar dupã ea urmează alta şi alta şi aşa cã acolo sunt, poate, sute de idei care sunt în folosul nostru, dar care nu sunt lucrãtoare în viaţa noastrã pentru cã nu ne rãmân. Ne rãmâne doar ideea cã am participat la un canon lung, la un canon mare, la un canon care e mare nu numai prin lungime ci e mare şi prin profunzime. E un sentiment de copleşire. **Suntem prea mici pentru un canon aşa de mare.**

Pãrinte Teofil ce ne propune Canonul cel mare pentru viaţa noastrã?

Scurt vorbind, ***sã lepãdãm lucrurile întunericului şi sã ne îmbrãcãm în armele luminii, sã nu mai fim rãi, ci sã fim buni, sã ne parã rãu de răutăţile noastre şi sã adãugãm lucruri bune în viaţa noastrã.***

- Părinte, vã rugãm sã ne tâlcuiţi înţelesul stihirii următoare din Canonul cel mare al Sfântului Andrei Criteanul: "Fie mie scãldãtoare sângele cel din coasta Ta, totodatã şi bãuturã şi apa iertării ce a izvorât, ca sã mã curãţesc cu amândouã ungându-mã şi bând şi ca o ungere şi o bãuturã, cuvintele tale cele de viaţă".

În această alcătuire vorbim cu Domnul nostru Iisus Hristos care, pe Cruce fiind, a fost străpuns cu suliţa după ce şi-a dat duhul, după ce a murit pe Cruce şi din coasta Lui a curs sânge şi apă, ne mărturiseşte Sfânta Evanghelie (În. 19, 34). La această apă şi la acest sânge, care a curs din coasta Mântuitorului se referă alcătuitorul acestei stihiri, acestei ziceri, şi spune în rugăciune către Mântuitorul: ***să-mi fie şi mie sângele curs din coasta ta, mijloc de iertare a păcatelor, să-mi fie şi mie apa care a curs o dată cu sângele din coasta ta mijloc de îmbunătăţire, să beau sângele tău şi să mă ung, să mă spăl cu apa ta, să-mi fie scăldătoare, să mă facă curat sângele şi apa din coasta ta, să mă facă curat ca iertat şi să mă facă curat de orice întinăciune. Ne rugăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Lui care este Cuvântul lui Dumnezeu, să ne fie nouă cuvintele Lui folositoare pentru mântuirea sufletelor noastre, care de fapt, e bine să ştim, înseamnă mai ales curăţire, mai ales îmbunătăţire sufletească. Când zicem mântuire la asta să ne gândim în mod special: să fim îmbunătăţiţi, să fim iertaţi de greşeli, de păcate şi să fim curaţi şi să fim mai buni decât am fost atunci când am făcut cele rele pentru care cerem iertare.***

Canonul este lung şi cere din partea noastră nu numai multă răbdare ci şi multă atenţie. Exemplele şi pildele din Vechiul şi Noul Testament precum şi analiza profundă a sufletului căzut sunt privite de mulţi dintre credincioşi ca ceva puţin depăşit de timpul în care trăim. Cum trebuie înţeles textul Canonului şi mai ales mesajul, îndemnul cuprins în el, de fiecare dintre noi?

Numai cei care sunt puţini credincioşi pot să facă aprecieri negative faţă de ceva atât de înalt şi atât de însemnat. Sigur că cineva care nu este obişnuit cu slujbe lungi, cineva care nu este interesat de îmbunătăţire prin sfintele slujbe, cineva care ar vrea ca înaintarea lui să se realizeze cumva de la sine, acela poate să coboare şi cele înalte şi să le micşoreze din măreţia lor, dar cineva care îşi dă seama de importanţa acestor lucruri şi de ajutorul pe care îl poate avea din aceste exemple, din exemplul celor din Vechiul Testament care i-au slujit lui Dumnezeu:

- ✓ ***să fii primitor de străini ca Avraam,***
- ✓ ***să fii răbdător ca Iov,***
- ✓ ***să fii ostenitor ca Iacob pentru împlinirea dorinţelor pe care le ai,***

- ✓ *sã fii postitor ca Moise ca sã poţi primi legea lui Dumnezeu sau*
- ✓ *sã poţi aprecia pozitiv legea lui Dumnezeu,*

toate lucrurile acestea sunt lucruri de mare însemnãtate şi pe care noi, credincioşii adevăraţi, le preţuim, iar credincioşii cei cu puţinã credinţă le defaimã sau le neglijează.

(Text preluat din cartea "Întâmpinări", interviuri cu Părintele Teofil Părăian realizate de Sabin Vodă, Ed Sophia, Bucureşti, 2000)